

บทที่ 10

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีวอนามัย

ความเป็นมาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีวอนามัย

ความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กันกับทั้งลูกจ้าง นายจ้าง เพื่อนร่วมงาน และสังคมส่วนรวมของประเทศชาติ ซึ่งอาจเกี่ยวพันไปถึงบุคคลอื่น ๆ ที่อาจได้รับอันตรายจากความปลอดภัยจากการทำงานได้เช่นกัน ดังนั้น การควบคุมคุ้มครองความปลอดภัย จะต้องมิได้มีตัวบทกฎหมาย เพื่อบังคับใช้เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาชีวอนามัยสอดแทรกอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและมีหน่วยงาน องค์การราชการเป็นผู้รับผิดชอบ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีวอนามัยนั้น เริ่มตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 19 โดยประเทศอังกฤษเริ่มใช้กฎหมายเกี่ยวกับโรงงาน ในการคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพ มาจนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 21 กฎหมายก็ยังคงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเรื่อยมา เนื่องจากยังมีการใช้สารที่มีอันตรายในขั้นตอนกระบวนการผลิตกันอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานกำหนดมาตรฐาน การใช้สารอันตรายต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อเพิ่มความปลอดภัยแล้วก็ตาม ก็ยังคงมีอยู่ให้เห็นได้อีกจำนวนไม่น้อย การที่จะทำให้สถานประกอบการหรือเจ้าของกิจการเห็นความสำคัญของความปลอดภัยของสุขภาพทั้งคนงานและผู้อื่นนั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือของฝ่ายต่าง ๆ ในการทำความเข้าใจ และบังคับให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยและการป้องกันอันตรายและสิ่งคุกคามที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมของการทำงานให้มากยิ่งขึ้น

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความปลอดภัยและอาชีวอนามัยเริ่มขึ้นดังนี้

1. พระราชบัญญัติแร่ พุทธศักราช 2510
2. ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 เรื่องการคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2515
3. พระราชบัญญัติประกันสังคม พุทธศักราช 2533
4. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2535
5. พระราชบัญญัติโรงงาน พุทธศักราช 2535

6. พระราชบัญญัติวัดถุอันตรราย พุทธศักราช 2535
7. พระราชบัญญัติเงินทดแทน พุทธศักราช 2537
8. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งหมด 17 ฉบับ
ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัย
อยู่หลายฉบับดังต่อไปนี้
 1. กฎหมายคุ้มครองแรงงานทั่วไป ประกอบด้วย
 - 1.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541
 - 1.2 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพ
อนามัยสำหรับลูกจ้าง
 - 1.3 ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องกำหนดงานและสถานที่ในการทำงาน
ของเด็ก
 2. กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน ประกอบด้วย
 - 2.1 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
เครื่องจักร
 - 2.2 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
ภาวะแวดล้อม
 - 2.3 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
สภาวะแวดล้อม (สารเคมี)
 - 2.4 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟฟ้า
 - 2.5 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม (ประดาน้ำ)
 - 2.6 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานของ
ลูกจ้าง
 - 2.7 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานใน
สถานที่้อับอากาศ
 - 2.8 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
สารเคมีอันตราย

2.9 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง
ว่าด้วยเขตก่อสร้าง

2.10 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
ปั้นจั่น

2.11 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานการตอก
เสาเข็ม

2.12 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง
ว่าด้วยลิฟท์ขนส่งวัสดุชั่วคราว

2.13 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้าง
ว่าด้วยนั่งร้าน

2.14 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานใน
สถานที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูง วัสดุกระเด็นตกหล่น และการพังทลาย

2.15 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับ
หม้อน้ำ

2.16 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถาน
ประกอบการ เพื่อความปลอดภัยในการทำงานสำหรับลูกจ้าง

3. กฎหมายวัตถุอันตรายและสิ่งแวดล่อม ประกอบด้วย

3.1 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535

3.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535

4. กฎหมายโรงงานและการสาธารณสุข ประกอบด้วย

4.1 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

4.2 กฎกระทรวง (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.
2535 บัญชีท้ายกฎกระทรวง (พ.ศ.2535)

4.3 กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.4 กฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.5 กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.6 กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.7 กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.8 กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.9 กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ.2535

4.10 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชีวอนามัย

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชีวอนามัย จะเห็นว่าความสำคัญของ
กระบวนการทางอาชีวอนามัยและกฎหมายที่สนับสนุน แยกออกเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. การตรวจร่างกาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ในหมวดที่ 8 มาตรา 107
กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพของลูกจ้าง และส่งผลการตรวจแก่พนักงาน
ตรวจแรงงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเปิดกว้างกว่าประกาศ
กระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงานฉบับเก่าซึ่งกำหนดการตรวจร่างกายอย่าง
น้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยแพทย์แผนปัจจุบัน และให้มีการเก็บรักษาผลการตรวจไว้อย่างน้อย
ห้าปี แต่ในทางปฏิบัติแล้วส่วนมากจะใช้การตรวจแบบไม่มีจุดมุ่งหมาย คือ ไม่สัมพันธ์
กับงาน และสิ่งคุกคาม ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมในการทำงานนั้น เนื่องจากยังไม่มี
กฎหมายบังคับว่า การทำงานประเภทใด การตรวจร่างกายจะต้องตรวจอะไรบ้าง อย่างไร
ก็ตาม ถ้าผู้ประกอบการอาชีพตระหนักว่าการทำงานทำให้เกิดโรคได้ และเจ้าของสถาน
ประกอบการเข้าใจหลักการว่าถ้าสุขภาพดี งานที่ทำออกมาก็ได้คุณภาพดีตามไปด้วย
เรื่องเหล่านี้ก็จะได้รับการดูแล รับผิดชอบมากขึ้น และขณะเดียวกันก็ได้มีการร่าง
กฎหมายเกี่ยวกับการตรวจร่างกายก่อนเข้าทำงานก่อนบรรจุงานและการกลับเข้าทำงาน

หลังการเจ็บป่วยและย้ายงาน ซึ่งจะเป็นกฎหมายที่ทำให้เกิดการป้องกันสุขภาพของ
ผู้ประกอบการอาชีพและมีข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานด้วย

2. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วย
ความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ระยะเวลาการทำงาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 หมวด 2 มาตรา 23
กำหนดให้นายจ้างประกาศเวลาการทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ โดยวันหนึ่งต้องไม่เกิน
แปดชั่วโมง และในสัปดาห์หนึ่งไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง ยกเว้นงานที่อันตรายต่อสุขภาพ
และความปลอดภัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจะต้องมีเวลาทำงานปกติไม่เกินเจ็ด
ชั่วโมงและไม่เกินสี่สิบสองชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ ในหมวดที่ 3 มาตรา 38 ห้ามมิให้ลูกจ้าง
ที่เป็นหญิงทำงานเหมืองแร่หรืองานก่อสร้างที่ทำใต้ดิน ใต้น้ำ ในอุโมงค์ หรือใน
ปล่องภูเขา ยกเว้นลักษณะของงานไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างนั้น
งานที่ต้องทำบนที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิด
หรือวัตถุไวไฟ และงานอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนด และในมาตรา 39 ห้ามมิให้นายจ้าง
ให้ลูกจ้างหญิงมีครรภ์ ทำงานช่วงเวลา 22 ถึง 6 นาฬิกา ทำงานล่วงเวลา ทำงานใน
วันหยุดหรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้คือ งานเกี่ยวกับเครื่องจักร หรือ
เครื่องยนต์ ที่มีการสั่นสะเทือน งานขับเคลื่อนหรือติดไปกับยานพาหนะ งานยกแบก หาม
ทูน ลาก หรือเข็นของหนักเกินสิบห้ากิโลกรัม งานที่ทำในเรือและงานอื่นตามที่
กฎกระทรวงกำหนด ในมาตรา 40 ยังให้สิทธิแรงงานสตรีเข้าทำงานระหว่าง 24 ถึง 6
นาฬิกา ถ้ามีสุขภาพไม่ดีหรืองานเป็นอันตรายต่อสุขภาพ นายจ้างอาจต้องเปลี่ยนหรือลด
ชั่วโมงตามที่เห็นสมควร

2.2 สิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในที่ทำงานเกี่ยวกับ
สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะทางด้านกายภาพ ได้แก่ ความร้อน แสง สี เสียง ดังนี้

2.2.1 ความร้อน มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1. ภายในสถานที่ประกอบการที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ จะมีสภาพ
ความร้อนที่ทำให้อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงเกิน 38 องศาเซลเซียสไม่ได้

2. ในกรณีที่ภายในสถานที่ประกอบการมีสภาพความร้อนที่ทำให้ อุณหภูมิของร่างกายของลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส ให้นายจ้างดำเนินการแก้ไข หรือปรับปรุงเพื่อลดสภาพความร้อนนั้น หากแก้ไขหรือปรับปรุงไม่ได้ นายจ้างจะต้องจัดให้ ลูกจ้างมีเครื่องป้องกันความร้อนมิให้อุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส

3. ในกรณีที่ร่างกายของลูกจ้างสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส นายจ้าง จะต้องให้ลูกจ้างหยุดพักชั่วคราวจนกว่าอุณหภูมิของร่างกายลูกจ้างจะอยู่ในสภาพปกติ

4. ในกรณีที่เป็นแหล่งกำเนิดความร้อนที่มีสภาพความร้อนสูงถึง ขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล ให้นายจ้างต้องปิดประกาศเตือนให้ทราบ

5. ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานใกล้แหล่งกำเนิดความร้อนที่ ทำให้อุณหภูมิในบริเวณนั้นสูงกว่า 38 องศาเซลเซียส สวมชุดแต่งกาย รองเท้าและถุงมือ

2.2.2 แสงสว่างมีประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าภายในสถาน ประกอบการที่ให้ลูกจ้างทำงานต่อไปนี้

2.2.2.1 งานที่ไม่ต้องการความละเอียด เช่น การขนย้าย การบรรจุ การมัด การเกลี่ยวัตถุดิบหยาบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์

2.2.2.2 งานที่ต้องการความละเอียดเล็กน้อย เช่น การผลิตหรือ การประกอบชิ้นงานหยาบ ๆ การสีข้าว การสานฝ้าย หรือการปฏิบัติงานขั้นแรกใน กระบวนการอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

2.2.2.3 งานที่ต้องการความละเอียดปานกลาง เช่น การเย็บผ้า การเย็บหนัง การประกอบภาชนะ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์

2.2.2.4 งานที่ต้องการความละเอียดสูงกว่าที่กล่าวมาในเบื้องต้น แต่ไม่ละเอียดมากเป็นพิเศษ เช่น การกลึงหรือตอกแต่งโลหะ การซ่อมแซมเครื่องจักร การ ตรวจตราและทดสอบผลิตภัณฑ์ การตอกแต่งหนังสือตัวและผ้าฝ้าย การทอผ้า เป็นต้น ต้องมี ความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์

2.2.2.5 งานที่ต้องการความละเอียดเป็นพิเศษ และต้องใช้เวลาทำงานนั้นนาน เช่น การประกอบเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีขนาดเล็ก นาฬิกา การเจียรในเพชร พลอย การย้อมผ้าที่มีสีมืดทึบ เป็นต้น ต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 1,000 ลักซ์

2.2.2.6 ถนนและทางเดินภายนอกอาคารในบริเวณสถานที่ประกอบการต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 20 ลักซ์

2.2.2.7 ในโกดังหรือห้องเก็บวัสดุ ทางเดิน เฉลียง และบันไดในบริเวณสถานที่ประกอบการต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 50 ลักซ์

2.2.2.8 ให้นายจ้างป้องกันมิให้แสงตรงหรือสะท้อนของดวงอาทิตย์หรือเครื่องกำเนิดที่มีแสงจ้าส่องเข้าลูกตาลูกจ้างในขณะที่ทำงาน ในกรณีที่ไมอาจป้องกันได้ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในลักษณะเช่นว่านั้นสวมใส่แว่นหรือกระบังหน้าลดแสงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4 ตลอดเวลาที่ทำงาน

2.2.2.9 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานในถ้ำหรืออุโมงค์ หรือในสถานที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ สวมหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่างตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหมวด 4

2.2.3 เสียง ประกาศกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้ว่า ภายในสถานที่ประกอบการให้ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งทำงานดังต่อไปนี้

2.2.3.1 ไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมง ต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินเก้าสิบเอ็ดเดซิเบล (เอ)

2.2.3.2 เกินวันละเจ็ดชั่วโมงแต่ไม่เกินแปดชั่วโมงจะต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินเก้าสิบเดซิเบล (เอ)

2.2.3.3 เกินวันละแปดชั่วโมงจะต้องมีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันไม่เกินแปดสิบเดซิเบล (เอ)

2.2.3.4 นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานในที่ที่มีระดับเสียงเกินกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบเดซิเบล (เอ) มิได้

2.2.3.5 ภายในสถานที่ประกอบการที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อที่ผ่านมานี้ให้นายจ้างแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียง มิให้มีระดับเสียงดังเกินกว่าที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น

2.2.3.6 ในกรณีที่ไม้อาจปรับปรุงหรือแก้ไขตามข้อกำหนดได้ให้ นายจ้างจัดให้ลูกจ้างสวมใส่ปลั๊กลดเสียงหรือครอบหูลดเสียง ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน หมวด 4 ตลอดเวลา

2.2.4 มาตรฐานคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

2.2.4.1 หมวกแข็งจะต้องมีน้ำหนักไม่เกินสี่ร้อยยี่สิบกรัม ทำด้วย วัสดุที่ไม่ใช่โลหะและมีความต้านทาน สามารถทนแรงกระแทกได้ไม่น้อยกว่าสามร้อยแปดสิบห้ากิโลกรัม ภายในหมวกต้องมีรองหมวกทำด้วยหนัง พลาสติก ผ้า หรือวัสดุอื่นที่ คล้ายกันอยู่ห่างผนังหมวกไม่น้อยกว่าหนึ่งเซนติเมตร ซึ่งสามารถรองรับระยะได้ตาม ขนาดศีรษะของผู้ใช้เพื่อป้องกันศีรษะกระทบกับผนังหมวก

สำหรับหมวกแข็งที่มีอุปกรณ์ส่องแสงสว่าง นอกจากจะต้องเป็น หมวกที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้แล้ว จะต้องมียุอุปกรณ์ที่ทำให้มีแสงสว่างที่มีความเข้ม ไม่น้อยกว่า 20 ลักซ์ ส่องไปข้างหน้าติดอยู่ที่หมวกด้วย

2.2.4.2 ปลั๊กลดเสียง (ear plugs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือ วัสดุอื่น ใช้ใส่ช่องหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 25 เดซิเบล (เอ)

2.2.4.3 ครอบหูลดเสียง (ear muffs) ต้องทำด้วยพลาสติก หรือยาง หรือวัสดุอื่น ใช้ครอบหูทั้งสองข้าง ต้องสามารถลดระดับเสียงลงได้ไม่น้อยกว่า 25 เดซิเบล (เอ)

2.2.4.4 แว่นตาลดแสง ตัวแว่นต้องทำด้วยกระจกสีซึ่งสามารถลด ความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา กรอบของแว่นต้องมีน้ำหนัก เบาและมีกระบังแสงซึ่งมีลักษณะอ่อน

2.2.4.5 กระบังหน้าลดแสง ตัวกระบังต้องทำด้วยกระจกสีซึ่ง สามารถลดความจ้าของแสงลงให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตา ตัวครอบต้องมี น้ำหนักเบาและต้องไม่ติดไฟง่าย

2.2.4.6 ชุดแต่งกาย รองเท้าและถุงมือ สำหรับป้องกันความร้อน ตามกำหนดต้องทำด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบาสามารถกันความร้อนจากแหล่งกำเนิดความ ร้อนได้

2.2.5 เบ็ดเตล็ด

2.2.5.1 ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยที่ กำหนดไว้ในประกาศนี้ เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะต้องปฏิบัติเท่านั้น

2.2.5.2 งานใดที่มีลักษณะไม่เหมาะสมแก่การที่จะให้ลูกจ้างใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังที่ได้ระบุไว้ในประกาศนี้ นายจ้างอาจผ่อนผันให้ลูกจ้างระงับการใช้อุปกรณ์นั้นเฉพาะการปฏิบัติงานในลักษณะเช่นว่าเป็นการชั่วคราวได้

2.2.5.3 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่า สภาพความร้อน แสงสว่าง หรือเสียง ในบริเวณสถานที่ประกอบการมิได้เป็นไปตามกำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตักเตือนเป็นหนังสือให้นายจ้างปฏิบัติการให้ถูกต้องในระยะเวลาที่กำหนดไว้

3. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในที่ทำงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (สารเคมี) ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

สาระสำคัญของกฎหมายประเภทของสารเคมีอันตราย ประกอบด้วย

- เส้นใย คือ สารที่มีลักษณะยาวคล้ายเส้นด้าย และเหนียว เช่น แอสเบสตอส เฉลี่ยตลอดเวลาทำงานไม่เกิน 5 เส้นใย/อากาศลูกบาศก์เซนติเมตร

- ฝุ่น คือ ของแข็งขนาดเล็กที่ลอยอยู่ในอากาศ เช่น ซิลิกา (Silica) ฝุ่นที่สามารถเข้าและสะสมในถุงลมปอดได้ตามมาตรฐานห้ามเกินกว่า 250 Mppcf หรือ 10 mg/m³

- แมงกานีส (Manganese Dust) ห้ามเกินกว่า 5 mg/m³

- ฝุ่นแคดเมียม (Cadmium Dust) กำหนดค่าเฉลี่ยตลอดเวลาทำงานห้ามเกิน 0.2 mg/m³ ค่าสูงสุดห้ามเกิน 0.6 mg/m³

- ตะกั่ว (Lead) ห้ามเกิน 0.2 mg/m³ เฉลี่ยตลอดระยะเวลาทำงานปกติ 8 ชั่วโมง

- ฝุ่นฝ้ายดิบ 1 mg/m³

ละออง ของเหลวขนาดเล็กที่ลอยในอากาศ เช่น

- กรดไนตริก (Nitric Acid) ค่ามาตรฐานห้ามเกิน 2 ppm หรือ 5 mg/m³

- กรดกำมะถัน (Sulfuric Acid) ห้ามเกิน 1 mg/m³

ฟุ้ง ของแข็งขนาดเล็กเกิดจากการรวมตัวกันของไอของสาร เช่น

- ฟุ้งของสังกะสีคลอไรด์ (Zinc Chloride) ห้ามเกิน 1 mg/m³

- ฟุ้งของสังกะสีออกไซด์ (Zinc Oxide) ห้ามเกิน 5 mg/m³

- ฟุ้งของแคดเมียม (Cadmium) ห้ามเกิน 0.1 mg/m³ สูงสุด 3 mg/m³
 - ฟุ้งของทองแดง ห้ามเกิน 0.1 mg/m³
- แก๊สของไหลมีปริมาณหรือรูปทรงไม่แน่นอนที่สามารถฟุ้งกระจายได้
- คาร์บอนมอนอกไซด์ 50 ppm หรือ 55 mg/m³
 - คลอรีน (Chlorine) 1 ppm หรือ 3 mg/m³
 - แอมโมเนีย 50 ppm หรือ 35 mg/m³
 - ฟอสฟีน (Phosphine) 0.3 ppm หรือ 0.4 mg/m³
 - ไอ เกิดจากการระเหยหรือระเหิด เช่น ไนไตรต์ ไอโซเดียม (Sodium Hydroxide) ห้ามเกิน 2 mg/m³
 - ไอไวนิล คลอไรด์ ห้ามเกิน 1 ppm หรือ 2.8 mg/m³
- การป้องกัน
1. ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อลดความเข้มข้นของสารเคมี หรือปริมาณฝุ่นไม่ให้เกินกว่าที่กำหนดไว้
 2. สวมใส่ที่กรองอากาศ หรือเครื่องช่วยหายใจที่เหมาะสม
 3. สวมใส่ถุงมือยาง รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้งกระบังหน้าชนิดใส ป้องกันสารเคมีกระเด็นถูก
 4. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย ซึ่งกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายไว้ดังนี้

“สารเคมีอันตราย” หมายความว่า สารประกอบ สารผสม ซึ่งอยู่ในรูปของของแข็ง ของเหลว หรือแก๊สที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

 - มีพิษ กัดกร่อน ระคายเคือง ทำให้เกิดอาการแพ้ก่อมะเร็งหรือทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย
 - ทำให้เกิดการระเบิด เป็นตัวทำปฏิกิริยาที่รุนแรง เป็นตัวเพิ่มออกซิเจนหรือไวไฟ มีกัมมันตภาพรังสี

ทั้งนี้ ตามชนิดและประเภทที่อธิบดีประกาศกำหนด

4.1 การทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย ประกอบด้วยข้อกำหนดดังนี้

4.1.1 การขนส่ง เก็บรักษา เคลื่อนย้ายและกำจัด หีบห่อภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตราย ให้นายจ้างปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

4.1.2 ห้ามมิให้ นายจ้าง ขนส่ง เก็บรักษา เคลื่อนย้ายหรือนำสารเคมีอันตรายเข้าไปในสถานประกอบการ จนกว่านายจ้างจะได้จัดให้มีฉลากขนาดใหญ่พอสมควร ปิดไว้ที่หีบห่อภาชนะบรรจุหรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตรายทุกชั้น ฉลากนั้นจะต้องมีรายละเอียดอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

4.1.3 สัญลักษณ์ที่แสดงถึงอันตราย และคำว่า “สารเคมีอันตราย” หรือ “วัตถุมีพิษ” หรือคำอื่นที่แสดงถึงอันตรายตามชนิดของสารเคมีอันตรายนั้นเป็นอักษรสีแดงหรือดำขนาดใหญ่กว่าอักษรอื่นซึ่งเห็นได้ชัดเจนดังนี้

1. ชื่อทางเคมีหรือชื่อวิทยาศาสตร์ของสารเคมีอันตราย
2. ปริมาณและส่วนประกอบของสารเคมีอันตราย
3. อันตรายและอาการเกิดพิษจากสารเคมีอันตราย
4. คำเตือนเกี่ยวกับวิธีเก็บ วิธีใช้ วิธีเคลื่อนย้ายสารเคมีอันตราย

และวิธีหีบห่อ ภาชนะบรรจุ หรือวัสดุห่อหุ้มสารเคมีอันตรายอย่างปลอดภัย ทั้งนี้ให้มีสาระสำคัญโดยสรุปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

4.1.4 วิธีปฐมพยาบาลเมื่อมีอาการหรือความเจ็บป่วย เนื่องจากสารเคมีอันตรายและคำแนะนำให้รับส่งผู้ป่วยไปพบแพทย์

4.1.4.1 ให้นายจ้างที่มีสารเคมีอันตรายในสถานประกอบการแจ้งรายละเอียดต่ออธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีสารเคมีอันตรายไว้ในครอบครอง

4.1.4.2 ให้นายจ้างที่มีสารเคมีอันตรายในสถานประกอบการจัดทำรายงานความปลอดภัยและประเมินการกักอันตรายของสารเคมีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประเมิน

4.1.4.3 นายจ้างจะต้องดูแลหรือแก้ไขปรับปรุงมิให้มีปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีอันตรายภายในสถานที่ที่ลูกจ้างทำงานเกินกว่าที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

4.1.4.4 ให้นายจ้างจัดสถานที่ทำงานของลูกจ้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตรายให้มีสภาพและคุณลักษณะดังนี้

- ถูกสุขลักษณะ สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย
- มีการระบายอากาศที่เหมาะสม โดยเฉพาะออกซิเจนต้องมีไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบแปด โดยปริมาตรของบรรยากาศ
- มีระบบป้องกันและกำจัด เช่น ใช้ระบบระบายอากาศเฉพาะที่ ระบบเปียก การปิดคลุม เพื่อมิให้มีสารเคมีอันตรายในบรรยากาศเกินปริมาณที่กำหนด

4.1.4.5 นายจ้างจะต้องแจ้งและปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ห้ามลูกจ้างเข้าพักในสถานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย สถานที่เก็บรักษาสารเคมีอันตราย หรือยานพาหนะขนส่งสารเคมีอันตราย

4.1.1.6 ให้นายจ้างจัดให้มีป้ายแจ้งข้อความว่า “สถานที่เก็บสารเคมีอันตราย ห้ามเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต” ปิดประกาศไว้ที่ทางเข้าสถานที่นั้นให้เห็นชัดเจนตลอดเวลา

4.1.4.7 ให้นายจ้างปิดประกาศหรือทำป้ายแจ้งข้อความ “ห้ามลูกจ้างสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่ม รับประทานอาหาร หรือเก็บอาหาร” ด้วย ตัวอักษรขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนติดไว้บริเวณที่เก็บรักษาที่ผลิตหรือที่ขนย้ายสารเคมีอันตรายและจะต้องควบคุมดูแลมิให้ลูกจ้างกระทำตามข้อห้ามนั้นด้วย

4.1.4.8 ให้นายจ้างจัดชุดทำงานสำหรับลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายและจัดให้มีที่เก็บชุดทำงานนั้นแยกไว้โดยเฉพาะ

4.1.4.9 ให้นายจ้างจัดให้มีที่ชำระล้างสารเคมีอันตราย เช่น ผักบัวที่ล้างตา ไว้ในบริเวณที่ลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย เพื่อให้ลูกจ้างสามารถใช้ได้ทันที เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

4.1.4.10 ให้นายจ้างจัดที่ล้างมือ ล้างหน้า สำหรับลูกจ้าง ที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายไว้โดยเฉพาะไม่น้อยกว่าหนึ่งที่ต่อลูกจ้างสิบห้าคน และให้เพิ่ม

จำนวนขึ้นตามสัดส่วนของลูกจ้าง ส่วนที่เกินเจ็ดคนให้ถือเป็นสิบคน เพื่อใช้ก่อนรับประทานอาหาร ก่อนดื่มเครื่องดื่ม และก่อนออกจากที่ทำงานทุกครั้ง

4.1.4.11 ให้นายจ้างจัดให้มีห้องอาบน้ำสำหรับลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้ชำระร่างกายไม่น้อยกว่าหนึ่งห้องต่อลูกจ้างสิบห้าคน และให้เพิ่มจำนวนขึ้นตามสัดส่วนลูกจ้าง ส่วนที่เกินเจ็ดคนให้ถือว่าเป็นสิบห้าคน ทั้งนี้จะต้องจัดของใช้ที่จำเป็นสำหรับการชำระสารเคมีอันตรายออกจากร่างกายให้เพียงพอและมีใช้ตลอดเวลา

4.1.4.12 ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีอันตรายในบรรยากาศ บริเวณสถานที่ทำงาน และสถานที่เก็บเป็นประจำ ทั้งนี้ตามสภาพหรือคุณลักษณะของสารเคมีอันตราย ซึ่งอย่างช้าที่สุดต้องไม่เกินหกเดือนต่อหนึ่งครั้ง และให้รายงานผลการตรวจแบบที่อธิบดีกำหนดต่ออธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายในสามสิบวันนับแต่วันตรวจ

4.1.4.13 ให้นายจ้างจัดให้มีการอบรมลูกจ้างที่กำหนดเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตเพื่อให้ทราบ และเข้าใจถึงกระบวนการผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง อันตรายที่เกิดจากสารเคมี วิธีการควบคุมและป้องกัน วิธีกำจัดมลภาวะ วิธีอพยพเคลื่อนย้ายลูกจ้างออกจากบริเวณที่เกิดอันตรายและวิธีปฐมพยาบาลผู้ได้รับอันตราย

4.1.4.14 ในกรณีที่สารเคมีอันตรายรั่วไหลหรือฟุ้งกระจาย หรือเกิดอัคคีภัยหรือเกิดการระเบิด อันอาจทำให้ลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วยหรือตายอย่างเฉียบพลัน นายจ้างต้องให้ลูกจ้างทุกคนที่ทำงานในบริเวณนั้น หรือในบริเวณใกล้เคียงหยุดงานทันที และออกไปให้พ้นรัศมีที่อาจได้รับอันตรายและให้นายจ้างดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบโดยมิชักช้า

ให้นายจ้างแจ้งการเกิดเหตุตามวรรคหนึ่งเป็นหนังสือให้อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง และรายงานสาเหตุ สารเคมีอันตรายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำเนินการแก้ไขป้องกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเหตุ

4.1.4.15 ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด การตรวจสุขภาพทุกครั้งให้นายจ้างปฏิบัติดังนี้

4.1.4.16 ใ้รายงานผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่ออธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผลการตรวจ

4.1.4.17 เก็บผลการตรวจสุขภาพของลูกจ้างไว้ ณ สถานประกอบการพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันสิ้นสุดของการจ้างลูกจ้างแต่ละราย เว้นแต่มีการร้องทุกข์ว่านายจ้างไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้หรือมีการฟ้องร้องคดี แม้จะพ้นเวลาที่กำหนดให้นายจ้างเก็บรักษาเอกสารนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

4.1.4.18 การตรวจสุขภาพของลูกจ้างตามที่ผ่านมา หากพบความผิดปกติในร่างกายของลูกจ้าง หรือลูกจ้างเกิดเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายให้นายจ้างจัดการให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาลทันที

4.2 การคุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล มีข้อกำหนดของกฎหมายดังนี้

4.2.1 ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล เช่น ถุงมือ รองเท้าหุ้มแข้ง กระบังหน้า ที่กันอันตรายจากสารเคมีกระเด็น ที่กรองอากาศ เครื่องช่วยหายใจ หรืออุปกรณ์อื่นที่จำเป็น ซึ่งทำจากวัสดุที่มีคุณสมบัติสามารถป้องกันสารเคมีอันตราย เพื่อให้ลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายใช้หรือสวมใส่ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมแก่สภาพและคุณลักษณะของสารเคมีอันตรายแต่ละชนิด

ลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายต้องใช้หรือสวมใส่ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่นายจ้างจัดไว้ให้ตามวรรคหนึ่ง ถ้าลูกจ้างไม่ใช้หรือไม่สวมใส่อุปกรณ์ กรณีดังกล่าวให้นายจ้างสั่งหยุดการทำงานลูกจ้างทันทีจนกว่าจะไ้ด้อยอมใช้หรือสวมใส่

4.2.2 ให้นายจ้างจัดอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นแก่การปฐมพยาบาลลูกจ้างที่ได้รับอันตรายจากสารเคมี ทั้งนี้ตามที่อธิบดีกำหนด

4.3 ข้อกำหนดเบ็ดเตล็ดทั่วไปของกฎหมาย

1. ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยตามประกาศนี้

2. เมื่อปรากฏว่านายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในประกาศนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจให้คำเตือนเพื่อให้นายจ้างได้ปฏิบัติตามการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำเตือนเสียก่อนก็ได้

5. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง ซึ่งกำหนดให้นายจ้างจัดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้างดังต่อไปนี้

5.1 ให้นายจ้างจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำและส้วมอันถูกต้องตามสุขลักษณะและมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้าง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องคุ้มครองแรงงานดังต่อไปนี้

5.1.1 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินสิบห้าคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที ห้องน้ำและส้วมไม่น้อยกว่าอย่างละหนึ่งที

5.1.2 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างไม่เกินสี่สิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสองที

5.1.3 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินแปดสิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าสองที ห้องน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสามที

5.1.4 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานเกินแปดสิบคนขึ้นไป น้ำสะอาดสำหรับดื่ม ห้องน้ำ ห้องส้วม เพิ่มขึ้นอีกอย่างละหนึ่งทีสำหรับจำนวนลูกจ้างทุก ๆ ห้าสิบคน เศษของห้าสิบคน ถ้าเกินยี่สิบห้าคนให้ถือเป็นห้าสิบคน

5.1.5 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทั้งชายและหญิง ห้องน้ำและส้วมสำหรับหญิงใช้เฉพาะตามสมควร ส้วมต้องจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและให้มีการกระดากชำระหรือน้ำตามสมควร

5.2 นายจ้างต้องจัดให้มีบริการเพื่อช่วยเหลือลูกจ้างเมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในการปฐมพยาบาล หรือในการรักษาพยาบาลตามข้อกำหนดแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ดังนี้

5.2.1 สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไปต้องมีปัจจัยในการปฐมพยาบาล คือ

-	สายยางรัดห้ามเลือด -	กรรไกร
-	สำลี ผ้าชะแผล ผ้าพันแผล - และผ้ายางพาสเตอร์	ถ้วยล้างตา
-	ถ้วยตวงยา -	ถ้วยน้ำ
-	หลอดหยดตา -	เข็มกลัด
-	ที่ป้ายยา -	ปรอทวัดไข้
-	ปากคีบปลายคู้ -	ยาแก้ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
-	ยาใส่แผล ชนิดเบตาดีน หรือทิงเจอร์ไอโอดีน	- แอมโมเนียหอม
-	อัลกอฮอล์เอทิลบริสุทธ์ 70% -	ทิงเจอร์ฝิ่นการบูร
-	น้ำกรดบอริกล้างตา -	ยารักษาตาแดง
-	ยาแก้ปวดลดไข้ -	โซดาไบคาร์บอเนต
-	ยารักษาตาขาว -	วาสลีนขาว
-	ยาแก้บิด	

5.2.2 สถานที่ทำงานอุตสาหกรรม นอกจากปัจจัยในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแล้ว ต้องจัดให้มีห้องรักษาพยาบาล พยาบาล แพทย์ ดังต่อไปนี้

ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันสองร้อยคนขึ้นไปต้องจัดให้มี

5.2.2.1 ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้หนึ่งเตียง และเวชภัณฑ์อันจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาลดังนี้

- พยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน และ
- แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนเพื่อตรวจรักษาพยาบาลเป็นครั้งคราว ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันหนึ่งพันคนขึ้นไปต้องจัดให้มี
- ยานพาหนะพร้อมที่จะนำลูกจ้างส่งสถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสถานอนามัยชั้นหนึ่งที่นายจ้างได้ตกลงไว้ เพื่อให้การรักษาพยาบาลลูกจ้างที่ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยได้โดยฉับพลัน

6. ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือเนื่องจากการทำงาน ได้แก่

1. โรคจากสารตะกั่วหรือสารประกอบของตะกั่ว
2. โรคจากแมงกานีสหรือสารประกอบของแมงกานีส
3. โรคจากสารหนูหรือสารประกอบของสารหนู
4. โรคจากเบอริลเลียมหรือสารประกอบของเบอริลเลียม
5. โรคจากปรอทหรือสารประกอบของปรอท
6. โรคจากโครเมียมหรือสารประกอบของโครเมียม
7. โรคจากนิกเกิลหรือสารประกอบของนิกเกิล
8. โรคจากสังกะสีหรือสารประกอบของสังกะสี
9. โรคจากแคดเมียมหรือสารประกอบของแคดเมียม
10. โรคจากฟอสฟอรัสหรือสารประกอบของฟอสฟอรัส
11. โรคจากคาร์บอนไดซัลไฟด์
12. โรคจากไฮโดรเจนซัลไฟด์
13. โรคจากซัลเฟอร์ไดออกไซด์หรือกรดซัลฟูริก
14. โรคจากไนโตรเจนไดออกไซด์หรือกรดไนตริก
15. โรคจากแอมโมเนีย
16. โรคจากคลอรีนหรือสารประกอบของคลอรีน
17. โรคจากคาร์บอนมอนนอกไซด์
18. โรคจากเบนซีนหรือสารประกอบของเบนซีน
19. โรคจากฮาโลเจน ซึ่งเป็นอนุพันธ์ของไฮโดรเจนกลุ่มน้ำมัน
20. โรคจากสารกำจัดศัตรูพืช
21. โรคจากสารเคมีอื่นหรือสารประกอบของเคมีอื่น
22. โรคจากเสียง
23. โรคจากความร้อน
24. โรคจากความเย็น
25. โรคจากความสั่นสะเทือน
26. โรคจากความกดดันอากาศ
27. โรคจากรังสีไม่แตกตัว
28. โรคจากรังสีแตกตัว

29. โรคจากแรงหรือคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น ๆ
30. โรคจากฝุ่น
31. โรคติดเชื้อจากการทำงาน
32. โรคอื่น ๆ ซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการ

ทำงาน

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2538

7. ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องหลักเกณฑ์การวินิจฉัยและการประเมินการสูญเสียสมรรถภาพของผู้ป่วยหรือบาดเจ็บด้วยโรคจากการทำงาน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีใจความสำคัญคือ

7.1 การวินิจฉัยโรคจากการทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

7.1.1 มีหลักฐานทางการแพทย์แสดงการเจ็บป่วยดังนี้

7.1.1.1 เวชระเบียน

7.1.1.2 ผลและรายงานการชันสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรค

7.1.1.3 ใบรับรองแพทย์

7.1.1.4 ความเห็นของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

7.2 นอกจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วอาจใช้หลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งประกอบการวินิจฉัยโรคได้ดังนี้

7.2.1 การวินิจฉัยด้วยการรักษาทางการแพทย์พิสูจน์สาเหตุของโรค เช่น โรคพิษสารตะกั่วอาจจำเป็นต้องทำการตรวจทดลองรักษาไปก่อน เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย หากอาการดีขึ้น แสดงว่าน่าจะเป็นโรคพิษจากตะกั่ว

7.2.2 อาการป่วยบางระยะสัมพันธ์กับการสัมผัสสิ่งแวดล้อมที่มีปัจจัยคุกคามในพื้นที่สงสัย

7.2.3 อาการป่วยบางระยะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อเว้นจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยคุกคาม

7.2.4 มีผู้ป่วยในกลุ่มผู้สัมผัสลักษณะเดียวกันมากกว่าหนึ่งราย หรือมีรายงานการสอบสวนการระบาดของโรคนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา/รายงานในคนและสัตว์ก่อนหน้านี้

7.3 หลักเกณฑ์การวินิจฉัยโรคให้อ้างอิงเอกสารทางการของ WHO, ILO และหลักเกณฑ์สากลขององค์กรต่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับตามลำดับ และเอกสารจะต้องเป็นฉบับปัจจุบันหรือเอกสารเล่มที่จะออกใหม่

7.4 การประเมินการสูญเสียสมรรถภาพให้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินการสูญเสียสมรรถภาพ “คู่มือกำหนดแนวทางการประเมินการสูญเสียสมรรถภาพทางกายและจิต” ของคณะกรรมการที่ปรึกษาพนักงานเงินทดแทน กรมแรงงาน พ.ศ.2525 หรือจนกว่าจะมีฉบับใหม่หรือเกณฑ์จากต่างประเทศ

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ.2540

8. แพทย์และพยาบาลในสถานประกอบการ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของแพทย์หรือพยาบาลที่มาทำงานในสถานประกอบการ จะมีก็เป็นเพียงร่างหลักเกณฑ์และวิธีการจัดให้มีแพทย์และพยาบาลมาประจำสถานประกอบการ ซึ่งจะประกาศใช้ในระยะเวลาอันใกล้นี้ ซึ่งมีความสำคัญดังนี้

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยาบาลประจำสถานประกอบการ

8.1 ให้นายจ้างจัดให้มีพยาบาลประจำสถานประกอบการ ดังนี้

8.1.1 กรณีมีลูกจ้างตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 999 คน ต้องจัดให้มีพยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยหนึ่งคนตลอดเวลาทำงานปกติ ไม่น้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง และหากมีลูกจ้างเพิ่มขึ้นจากวรรคแรกให้มีพยาบาลเพิ่ม 1 คน ต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนลูกจ้างทุก ๆ 1,000 คน

8.1.2 กรณีมีลูกจ้างตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีพยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยสองคน โดยเวลาทำงานปกติของแต่ละคนไม่น้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง

8.2 พยาบาลประจำสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

- 8.2.1 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า
- 8.2.2 เป็นพยาบาลที่ผ่านการอบรมด้านอาชีวอนามัยไม่ต่ำกว่า 60 ชั่วโมงตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด
- 8.2.3 พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับอาชีวอนามัยมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด
- 8.2.4 พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาการพยาบาล หรือการพยาบาลผดุงครรภ์หลักสูตร 2 ปี ที่ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับอาชีวอนามัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับและผ่านการทดสอบตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด
- 8.3 ให้พยาบาลประจำสถานประกอบกิจการมีหน้าที่ต่อไปนี้
- 8.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์และโครงสร้างการดำเนินงานการพยาบาลในสถานประกอบการ
- 8.3.2 กำหนดแผนงานพร้อมทั้งงบประมาณต่อฝ่ายบริหารสถานประกอบการ
- 8.3.3 จัดหน่วยพยาบาลอาชีวอนามัยให้เป็นระเบียบและสะดวกในการให้บริการและปฏิบัติการของพยาบาล
- 8.3.4 ให้บริการพยาบาลอาชีวอนามัยที่ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและป้องกันอันตรายจากการทำงาน การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงาน
- 8.3.5 เก็บข้อมูลการตรวจสุขภาพ การรักษา การฟื้นฟู หรือข้อมูลสุขภาพอื่น ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อการรักษาหรือเฝ้าระวังสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง
- 8.3.6 ปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ประจำสถานประกอบกิจการในการดูแลด้านสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง
- 8.3.7 ให้คำปรึกษา แนะนำ อบรมเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย
- 8.3.8 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยอื่นตามที่นายจ้างมอบหมายหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแพทย์ประจำสถานประกอบการ
- 8.4 ให้นายจ้างจัดให้มีแพทย์ประจำสถานประกอบกิจการดังนี้

8.4.1 กรณีมีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คน แต่น้อยกว่า 500 คน ต้องจัดให้มีแพทย์ประจำไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมง/เดือน

8.4.2 กรณีมีลูกจ้างตั้งแต่ 500 คน แต่น้อยกว่า 1,000 คน ต้องจัดให้มีแพทย์ประจำไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง/สัปดาห์

8.4.3 กรณีมีลูกจ้างตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ต้องจัดให้มีแพทย์ประจำไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง/สัปดาห์

8.5 แพทย์ประจำสถานประกอบกิจการต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

8.5.1 ปฏิบัติงานร่วมกับนายจ้างและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนบริหารจัดการด้านสุขภาพอนามัยของลูกจ้าง

8.5.2 ตรวจสอบหาสาเหตุการเจ็บป่วยหรือโรคจากการทำงานและรายงานผลรวมทั้งข้อเสนอแนะต่อนายจ้าง เพื่อการแก้ไขป้องกันโดยไม่ชักช้า

8.5.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพเพื่อการรักษาหรือเฝ้าระวัง

8.5.4 ให้คำปรึกษา แนะนำ อบรมลูกจ้างเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย

8.5.5 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยอื่นตามที่นายจ้างมอบหมาย

9. กฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยและกำหนดนโยบาย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้กำหนดไว้ดังนี้

9.1 หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย จากคำจำกัดความของคำว่า “ความปลอดภัยในการทำงาน” หมายความว่า สภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตราย โรค การเจ็บป่วย หรือความเดือดร้อนรำคาญ เนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน ส่วน “เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน” หมายความว่า ลูกจ้างผู้ซึ่งนายจ้างแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศนี้ มีหน้าที่ดังนี้

9.1.1 ดูแลให้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

9.1.2 ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานแก่นายจ้างและลูกจ้าง

9.1.3 ควบคุมและดูแลการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยให้ถูกวิธีและให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

9.1.4 ตรวจสอบสภาพการทำงานและการปฏิบัติงานของลูกจ้างแล้วรายงาน นายจ้างให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

9.1.5 บันทึก จัดทำรายงาน และสอบสวนเกี่ยวกับอุบัติเหตุและโรคซึ่ง เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน

9.1.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการ ทำงาน

10. ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม มี เจตนารมณ์ของกฎหมายดังนี้

10.1 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการดำเนินงานความปลอดภัยในระบบทวิภาคี ขึ้นในสถานประกอบกิจการ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง

10.2 เพื่อให้การบริหารงานความปลอดภัยและการแก้ปัญหาอุบัติเหตุและโรค เนื่องจากการทำงานเป็นที่ยอมรับ และถือปฏิบัติร่วมกันทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการ

10.3 เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ประจำสถานประกอบกิจการในการดูแลความปลอดภัยของลูกจ้างตลอดจนป้องกันความ สูญเสียให้กับนายจ้าง

10.4 เพื่อให้การประกอบกิจการ และการปฏิบัติงานของลูกจ้าง มีความปลอดภัย ปราศจากอุบัติเหตุ และโรคอันเนื่องจากการทำงาน โดยนายจ้างที่ประกอบกิจการที่มี ลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป จะต้องจัดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ และสำหรับสถานประกอบ กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1-49 คน จะต้อง มีผู้แทนลูกจ้างอย่างน้อย 1 คน เพื่อทำหน้าที่กับ นายจ้างในการดูแลความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้างและเมื่อใดก็ตามที่นายจ้างมี ลูกจ้างเพิ่มขึ้นครบ 50 คน นายจ้างต้องจัดให้มีคณะกรรมการฯ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ มีลูกจ้างครบ 50 คน โดยมีองค์ประกอบดังนี้

10.4.1 สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 100 คน ให้มีกรรมการไม่น้อยกว่า 5 คน โดยมาจากตัวแทนจากนายจ้าง 1 คน ผู้แทนระดับ บังคับบัญชา 2 คน และผู้แทนระดับปฏิบัติการ 2 คน

10.4.2 สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 500 คน ให้มีกรรมการไม่น้อยกว่า 7 คน โดยมาจากตัวแทนจากนายจ้าง ผู้แทนระดับบังคับบัญชา 2 คน ผู้แทนระดับปฏิบัติการ 3 คน และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเป็นกรรมการและเลขานุการ

ระเบียบกองทุนเงินทดแทน

ระเบียบกองทุนเงินทดแทนช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพเมื่อเกิดเหตุหรือโรคจากการทำงานตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น แต่ไม่เกินสามหมื่นห้าพันบาท โดยค่ารักษาพยาบาลให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้อง และค่าอาหารในอัตราไม่เกินวันละเจ็ดร้อยบาท

2. ในกรณีที่มีค่ารักษาพยาบาลตามข้อ 1 ไม่เพียงพอ ให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเพิ่มอีกได้ไม่เกินห้าหมื่นบาท สำหรับการเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายของลูกจ้างที่มีลักษณะต่อไปนี้

2.1 บาดเจ็บอย่างรุนแรงของอวัยวะภายในหลายส่วนและต้องได้รับการผ่าตัดแก้ไข

2.2 บาดเจ็บอย่างรุนแรงของกระดูกหลายแห่ง และต้องได้รับการผ่าตัดแก้ไข

2.3 บาดเจ็บอย่างรุนแรงที่ศีรษะและต้องได้รับการผ่าตัดเปิดกะโหลกศีรษะ

2.4 บาดเจ็บอย่างรุนแรงของกระดูกสันหลัง ไชสันหลัง หรือรากประสาท

2.5 ประสพภาวะที่ต้องผ่าตัด ต่ออวัยวะที่ยุงยาก ซึ่งต้องใช้วิธีจุลศัลยกรรม

2.6 ประสพอันตรายจากไฟไหม้ น้ำร้อนลวก สารเคมี หรือไฟฟ้า จนถึงขั้นสูญเสียผิวหนังลึกถึงหนังแท้เกินกว่าร้อยละสามสิบของร่างกาย

2.7 ประสพอันตรายหรือเจ็บป่วยอย่างอื่น ซึ่งรุนแรงและเรื้อรัง

3. ค่ารักษาพยาบาลตามข้อ 1 และ 2 รวมกันให้จ่ายตามหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 ค่าบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลไม่เกินสองหมื่นบาท

3.2 ค่าใช้จ่ายทางเหตุการณ์ทางการแพทย์และพยาบาล ค่าเวชภัณฑ์ ค่ายา ค่าชันสูตรต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลไม่เกินสี่หมื่นบาท

3.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้อง และค่าอาหาร ไม่เกินสองหมื่นบาท

กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ได้ประกาศไว้ดังนี้

1. ให้คณะกรรมการแพทย์หรือคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาความจำเป็นในการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานของลูกจ้าง
2. ให้ลูกจ้างที่ประสงค์จะรับค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานภายหลังการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย ยื่นคำขอตามแบบที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมกำหนด พร้อมหลักฐานตามที่ระบุ ณ สำนักงานประกันสังคม หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัด แล้วแต่กรณี

3. ให้นายจ้างจ่ายค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานของลูกจ้างเท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นตามหลักเกณฑ์และอัตราต่อไปนี้

3.1 ค่าใช้จ่ายในกระบวนการเวชศาสตร์ฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานด้านการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานด้านอาชีวอนามัยไม่เกินสองหมื่นบาท

3.2 ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเพื่อประโยชน์การฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานไม่เกินสองหมื่นบาท

4. ค่าใช้จ่ายในกระบวนการเวชศาสตร์ฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานด้านการแพทย์ตามข้อ 3 ให้จ่ายตามหลักเกณฑ์อัตราดังนี้

4.1 ค่าใช้จ่ายทางกายภาพบำบัด ครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

4.2 ค่าใช้จ่ายทางอาชีวบำบัด ครั้งละไม่เกินห้าสิบบาท

4.3 ค่าอวัยวะเทียม หน่วยละไม่เกินอัตราที่ราชการกำหนด

4.4 ค่ากายอุปกรณ์เสริม หน่วยละไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยบาท ในกรณีที่ลูกจ้างมีความจำเป็นที่จะต้องซ่อมแซม หรือเปลี่ยนอวัยวะเทียมหรือกายอุปกรณ์เสริม ให้คณะกรรมการการแพทย์หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการแพทย์มอบหมายเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาความจำเป็น

5. ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานด้านอาชีวอนามัยตามข้อ 3 (1) ให้จ่ายได้เฉพาะที่เป็นการฝึกตามหลักสูตรที่หน่วยงานในสำนักงานประกันสังคมเป็นผู้ดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และอัตราดังนี้

5.1 งานฝึกเตรียมเข้าทำงานให้จ่ายได้เฉพาะงานใดงานหนึ่งไม่เกินอัตราดังนี้

- งานเครื่องมือกล สีพื้นแปดร้อยบาท
- งานโลหะ สามพันสองร้อยบาท
- งานไม้เฟอร์นิเจอร์ แกะสลัก ช่างสี แปดพันบาท
- งานสำนักงาน สามพันบาท
- งานสิ่งประดิษฐ์ ห้าพันบาท
- งานซ่อมรถจักรยานยนต์ สามพันสองร้อยบาท

5.2 งานฝึกอาชีพ ให้จ่ายได้เฉพาะงานใดงานหนึ่ง และไม่เกินอัตราดังนี้

- งานเครื่องมือกล เจ็ดพันสามร้อยบาท
- งานโลหะแผ่น และสีโลหะ หกพันห้าร้อยบาท
- งานเชื่อมโลหะ เจ็ดพันแปดร้อยบาท
- งานเชื่อมมิก สีพื้นหกร้อยยี่สิบบาท
- งานไม้เฟอร์นิเจอร์ หนึ่งหมื่นหนึ่งพันบาท
- งานไม้ประดิษฐ์ เจ็ดพันห้าร้อยบาท
- งานเครื่องยนต์เล็ก เจ็ดพันบาท
- งานสำนักงาน หนึ่งพันหกร้อยบาท
- งานพิมพ์ สีพื้นสองร้อยบาท
- งานอิเล็กทรอนิกส์ สีพื้นสองร้อยบาท
- งานซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า สีพื้นห้าร้อยบาท
- งานเครื่องทำความเย็น และปรับอากาศ หกพันห้าร้อยบาท
- งานตัดเย็บเสื้อผ้า หกพันบาท
- งานเย็บจักรอุตสาหกรรม สองพันบาท

นอกจากนั้น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ออกประกาศ เรื่องระยะเวลาการจ่ายค่าทดแทนและหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าจ้างรายเดือน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ไว้ดังนี้

- ข้อ 1. ในการกำหนดประเภทของการสูญเสียอวัยวะ
- (1) แขนขาด หมายความว่า ขาดตั้งแต่ข้อศอกขึ้นมา
 - (2) ขาขาด หมายความว่า ขาดตั้งแต่หัวเข่าขึ้นมา

- (3) มือขาด หมายความว่า ขาดตั้งแต่ข้อมือขึ้นมา
- (4) เท้าขาด หมายความว่า ขาดตั้งแต่ข้อเท้าขึ้นมา
- (5) นิ้วขาด หมายความว่า ขาดเกินหนึ่งข้อไป สำหรับนิ้วหัวแม่มือ และนิ้วหัวแม่มือ เท้า และขาดเกิน 2 ข้อขึ้นไป สำหรับนิ้วอื่น ๆ
- (6) นิ้วขาดหนึ่งข้อ หมายความว่า ขาดตั้งแต่ปลายนิ้ว แต่ไม่เกินระดับข้อปลายนิ้ว
- (7) นิ้วขาดสองข้อ หมายความว่า ขาดเกินหนึ่งข้อขึ้นไป แต่ไม่เกินสองข้อ
- (8) สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละเก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ 3/60 หรือมากกว่า หมายความว่า ไม่สามารถมองเห็นอักษรบนแผ่นป้ายวัดสายตาตามมาตรฐานได้ในระยะห่างจากป้ายสามเมตรในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นได้ในระยะห่างจากป้ายหกสิบเมตร

(9) สูญเสียความสามารถในการใช้ตาสองข้างรวมกัน (Binocular Vision) ซึ่งหมายความว่า เมื่อใช้ตาข้างที่ไม่ปกติร่วมกับตาอีกข้างหนึ่ง แล้วไม่สามารถมองเห็นได้อย่างคนปกติหรือถือว่าการสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นของตาข้างที่ไม่ปกตินั้น

การสูญเสียอวัยวะใดหรือการที่อวัยวะส่วนใดสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่สามารถจะรักษาให้หายเป็นปกติได้ ให้ถือว่าอวัยวะส่วนนั้นขาดด้วย

ข้อ 2 กรณีที่ลูกจ้างสูญเสียอวัยวะบางส่วนของร่างกายตามมาตรา 18(2) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ให้มีระยะเวลาการจ่ายค่าทดแทนตามประเภทการสูญเสียอวัยวะ ดังต่อไปนี้

1. แขนขาดข้างหนึ่ง สิบปี
2. ขาขาดข้างหนึ่ง หกปีกับแปดเดือน
3. มือขาดข้างหนึ่ง เก้าปี
4. เท้าขาดข้างหนึ่ง สี่ปีกับแปดเดือน
5. เท้าทั้งสองข้างขาด สิบปี
6. หูหนวกทั้งสองข้าง ห้าปีกับสิบเดือน
7. หูหนวกข้างหนึ่ง สองปีกับแปดเดือน
8. นิ้วหัวแม่มือขาดนิ้วหนึ่ง สามปีกับแปดเดือน
9. นิ้วชี้ขาดนิ้วหนึ่ง สองปีกับแปดเดือน
10. นิ้วกลางขาดนิ้วหนึ่ง หนึ่งปีกับสิบเดือน

11. นี้นางขาดนิ้วหนึ่ง สิบเดือน
12. นิ้วก้อยขาดนิ้วหนึ่ง หกเดือน
13. นิ้วหัวแม่เท้าขาดนิ้วหนึ่ง สิบเดือน
14. นิ้วเท้าอื่นขาดนิ้วหนึ่ง สามเดือน
15. สูญเสียลูกตาข้างหนึ่ง สี่ปีกับห้าเดือน
16. สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็น ร้อยละ 90 ขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็น ตั้งแต่ 3/60 หรือมากกว่าของตาข้างหนึ่ง หรือสูญเสียความสามารถในการใช้สายตาสองข้างรวมกัน (Binocular Vision) สามปีกับสิบเดือน

17. สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะส่วนอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (16) ให้มีระยะเวลาการจ่ายตามที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือคณะกรรมการแพทย์ที่กำหนดแต่ไม่เกินห้าปี ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ต้องสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะในหลายส่วนของร่างกายตามระบุไว้ใน (1) ถึง (17) ให้คำนวณกำหนดเวลาดังกล่าวรวมกัน แต่ไม่เกินสิบปี

ข้อ 3 การสูญเสียอวัยวะตามข้อ 2 (8) (9) (10) (11) (12) (13) และ (14) ถ้าลูกจ้างต้องสูญเสียอวัยวะน้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วให้มีระยะเวลาการจ่ายค่าตอบแทน ดังนี้

1. นิ้วหัวแม่มือขาดหนึ่งข้อ สองปีกับแปดเดือน
2. นิ้วชี้ขาดหนึ่งข้อ หนึ่งปี
3. นิ้วชี้ขาดสองข้อ หนึ่งปีกับสิบเดือน
4. นิ้วกลางขาด 1 ข้อ สิบเดือน
5. นิ้วกลางขาดสองข้อ หนึ่งปีกับสิบเดือน
6. นี้นางขาด 1 ข้อ หกเดือน
7. นี้นางขาดสองข้อ แปดเดือน
8. นิ้วก้อยขาดหนึ่งข้อ สามเดือน
9. นิ้วก้อยขาดสองข้อ สี่เดือน
10. นิ้วหัวแม่เท้าขาดหนึ่งข้อ แปดเดือน
11. นิ้วเท้าอื่นขาดไม่เกินสองข้อ หนึ่งเดือน

ข้อ 4 กรณีลูกจ้างสูญเสียอวัยวะประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นกรณีลูกจ้างทุพพลภาพตามมาตรา 18(3) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พงศ.2537 ให้มีระยะเวลาจ่ายเงินทดแทน มีกำหนด 15 ปี ดังนี้

1. ขาขาดทั้งสองข้าง
2. เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่งขาด
3. มือหรือแขนข้างหนึ่งกับเท้าหรือขาอีกข้างหนึ่งขาด
4. มือทั้งสองข้างขาด
5. แขนทั้งสองข้างขาด
6. มือข้างหนึ่งกับแขนอีกข้างหนึ่งขาด
7. สูญเสียลูกตาทั้งสองข้าง หรือสูญเสียลูกตาข้างหนึ่ง กับสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละเก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ 3/60 หรือมากกว่าตาอีกข้างหนึ่ง หรือสูญเสียสมรรถภาพทางการมองเห็นร้อยละเก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็น ตั้งแต่ 3/60 หรือมากกว่าตาทั้งสองข้าง
8. ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยที่ศีรษะ และหรือกระดูกสันหลังเป็นเหตุให้มือหรือแขนทั้งสองข้าง มือข้างหนึ่ง หรือแขนข้างหนึ่ง เท้าหรือขาทั้งสองข้าง เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่ง มือหรือแขนข้างหนึ่ง กับเท้าหรือขาอีกข้างหนึ่ง สูญเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง
9. ประสบอันตรายหรือป่วยที่ศีรษะ อันเป็นเหตุให้เกิดความผิดปกติของความรู้สึกตัว และหรือจิตฟั่นเฟือนเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และไม่สามารถรักษาให้หายได้ หรือวิกลจริต
10. สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะในส่วนหนึ่งส่วนใด หรือในหลายส่วนของร่างกาย นอกจากที่กำหนดไว้ใน (1) ถึง (9) ซึ่งคณะกรรมการแพทย์วินิจฉัยว่าทุพพลภาพ

ข้อ 5 กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ค่าทดแทนตามมาตรา 18 วรรคสี่แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ต้องไม่ต่ำกว่าเดือนละสองพันบาท และไม่เกินเดือนละเก้าพันบาท (2)

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าจ้างรายเดือนตามมาตรา 18 วรรคสาม ให้เป็นไปดังนี้

1. กรณีลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือนเท่ากับค่าจ้างรายเดือนที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือสูญหายคุณด้วยยี่สิบหก
2. กรณีลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายวันเท่ากับอัตราค่าจ้างรายวันในวันที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือสูญหายคุณด้วยยี่สิบหก
3. กรณีลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงเท่ากับอัตราค่าจ้างในชั่วโมงที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือสูญหายคุณด้วยแปดและยี่สิบหก
4. กรณีลูกจ้างได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วยตามชิ้นงานเท่ากับค่าจ้างงวดสุดท้ายที่ลูกจ้างได้รับหารด้วยจำนวนวันที่ลูกจ้างทำงานในงวดนั้นและคูณด้วยยี่สิบหก
5. กรณีลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายระยะเวลาอย่างอื่นหรือคำนวณการจ่ายเป็นอย่างอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (1) ถึง (4) เท่ากับค่าจ้างงวดสุดท้ายที่ลูกจ้างได้รับหารด้วยจำนวนวันทำงานปกติในงวดนั้นและคูณด้วยยี่สิบหก

กรณีที่ลูกจ้างได้รับค่าจ้างหลายประเภทให้คำนวณค่าจ้างแต่ละประเภทตาม (1) ถึง 5 แล้วนำรวมกันเป็นค่าจ้างรายเดือน

สรุปได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงานด้านอาชีวอนามัยได้มีการกำหนดขึ้นใช้เพื่อดูแลสุขภาพผู้ประกอบการอาชีพ อย่างครบถ้วนในแต่ละด้าน ในการที่จะใช้กฎหมายดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเกิดขึ้นจากความร่วมมือกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการสร้าง ความตระหนักถึงความปลอดภัยสูงสุดให้เกิดเป็นสำนึกที่ดีที่ทุกฝ่ายเต็มใจ นำไปใช้ปฏิบัติ ทั้งผู้ประกอบการ ลูกจ้าง ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จึงจะประสบผลสำเร็จได้ มิใช่ว่าจะมีกฎหมายไว้เพื่อการบังคับใช้เท่านั้น

